

OPUSCULA GYÖRGY HAZAI DICATA: BEITRÄGE ZUM DEUTSCH- UNGARISCHEN WORKSHOP AUS ANLASS DES 80. GEBURTSTAGES VON GYÖRGY HAZAI

Kellner–Heinkele Barbara; Simone–Christiane Raschmann (2015), *Opuscula György HAZAI Dicata: Beiträge zum Deutsch–Ungarischen Workshop aus Anlass des 80. Geburtstages von György HAZAI*, Studien zur Sprache, Geschichte und Kultur der Turkvölker. Band 19. Berlin: Klaus Schwarz Verlag, ISBN: 978-3-87997-434-4. 223 s.

Erdem UÇAR*

Gazi Türkiyat, Bahar 2015/16: 240-242

Tanıtımını yapacağımız eser, Macar Türkolog György HAZAI'nin (doğ. 30 Nisan 1932) 80. doğum yılı münasebetiyle 24 Mayıs 2012'de Berlin Bilimler Akademisi (Berlin–Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften [BBAW]) tarafından düzenlenen II. Alman–Macar çalıştayında sunulan bildirileri içermektedir. HAZAI, Türkolojinin birçok sahasında faaliyet göstermiştir. Bunları ana hatlarıyla şöyle sıralayabiliriz: 1. Türkoloji ve Osmanlı tarihi, 2. Osmanlıca ve Türkiye Türkçesi dil tarihi, 3. Metin neşri, 4. Diyalektoloji, 5. Tarihî belgeler, 6. Eski Türkçe.

Eserin başında, çalıştay bildirilerini yayıma hazırlayanlar bir 'Vorwort' [önsöz] ile çalıştayın içeriği ve düzenleniş gayesinden kısaca bahsetmişlerdir (s. 9–11). Bu kısımda, sırasıyla Prof. Dr. Christoph MARKSCHIES, Dr. Imre L. MOLNÁR, Prof. Dr. Florian C. REITER ve Prof. Dr. Desmond DURKIN–MEISTERERNST tarafından György HAZAI'ye hitaben sunulan dört tane farklı 'Grußwort' [tebrik] vardır (s. 12–18). Giriş kısmının sonunda Barbara KELLNER–HEINKELE tarafından yazılan bir 'Laudatio' [sitayış] bulunur (s. 19–28). Burada, HAZAI'nin Türkoloji hayatındaki uzun yolculuğu, önemli eserleri ve ilgi alanları hakkında bilgiler

György HAZAI

Armağan kitabından bir fotoğraf

* Doç. Dr., Gediz Üniversitesi, Fen–Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İzmir / TÜRKİYE. merdemu@gmail.com

verilir. Bu kısımda HAZAI'nin eserlerinin tam listesi verilmemiştir, zira daha önce başka bir çalışmada böyle bir liste yayımlanmıştır.¹

Kitapta, György HAZAI için sunulan çeşitli konularda 8 bildiri yer alır. İlk yazı Miklós MARÓTH tarafından Almanca olarak yazılan, mensur Arap edebiyatının gelişiminde Eski Yunan retoriğinin tesirinin ele alındığı “Die Rolle der griechischen Rhetorik in der Entwicklung der arabischen Prosaliteratur” başlıklı yazıdır (s. 29–40).

Elizabeth A. ZACHARIADOU tarafından Fransızca olarak yazılan “Le population de Candie après la fin de la guerre de Crète (1669)” başlıklı yazıda, XVII. yüzyıl Girit savaşı sonrasında Kandiye bölgesindeki nüfus hareketliliği Osmanlı arşivlerine dayanarak incelenmiştir (s. 41–57).

Üçüncü yazı, Peter ZIEME'nin Almanca olarak yazdığı “Ein Marienhymnus in Garshuni-Türkisch” başlıklı yazıdır (s. 58–92). *Garshuni* terimi, Süryani harfli Arapça metinler için kullanılmaktadır. Yazı, Bonn Üniversitesi kütüphanesinde muhafaza edilen Süryani alfabesiyle yazılan ‘Hz. Meryem’in Duası’ hakkındaki bir yazmanın neşri üzerinedir. Yazma, XIX. yüzyıl sonu ile XX. yüzyılın başından kalmıştır. Çalışmada, yazmanın tıpkıbasımı verildikten sonra, transkripsiyonu verilmiş ve Almancaya tercümesi yapılmıştır.

Pál FODOR'un İngilizce olarak yazdığı “Byzantine Legacies in Ottoman Identity” başlıklı yazıda, Osmanlı kimliğinin oluşumunda Bizans kültürünün tesiri ele alınmıştır (s. 93–108).

Heidi STEIN, “Zur Modalkonstruktion des ‘Wollens’ in irantürkischen Texten der Safawidenzeit” başlıklı Almanca yazısında (s. 109–122), Safavî hanedanlığı dönemindeki (1501–1722) metinlerde istek kipliği üzerinde bir inceleme yapmış, kiplik yapılarını Türkçe ve Farsça arasında mukayese etmiştir.

Hans Georg MAJER'in “Der venezianische Feldmaresciallo Graf Matthias von der Schulenburg, die ‘Quadri turcheschi’ der Brüder Guardi und die Osmanen” başlıklı Almanca yazısı, XVII. ve XVIII. yüzyıl sanat tarihi hakkındadır (s. 123–159).

Sigrid KLEINMICHEL, “Hizr und das Wasser des Lebens bei Alişir Nawa’i” başlıklı Almanca yazısında, Alişir Nevayî'nin eserlerindeki ‘Hızır ve âb-ı hayat’ temasını incelemiştir (s. 160–209).

Simone–Christiane RASCHMANN tarafından Almanca olarak yazılan “Zweihundert *kuanpu* für ein Kalb der Nachlass R. R. Arat in İstanbul” başlıklı yazıda (s. 210–223), Reşit Rahmeti ARAT'ın terekesinde bulunan U *9307 (Arat 1)

¹ György HAZAI'nin tam biyografisi, eserlerinin listesi ve makalelerinden seçmeler için bkz. KELLNER–HEINKELE, Barbara; Simone–Christiane RASCHMANN; Claus SCHÖNIG; Gerd WINKELHANE; Peter ZIEME (Hg.) (2012). *Monumenta et Studia Turcologica: Ausgewählte Schriften von György Hazai*. Studien zur Sprache, Geschichte und Kultur der Turkvölker. Band 14. Berlin: Klaus Schwarz Verlag.

numaralı bir fragman ele alınmıştır. Fragman, daha önce ARAT tarafından okunmuştur, ama fragmanın neşri henüz yapılmamıştır. Metin, bir 'sığır satış senedi' hakkındadır ve Eski Uygur hukuk vesikaları arasında değerlendirilebilir. Yazının başlığında geçen *kuanpu* muhtemelen Çince kökenli olup Uygurlar arasında bir ödeme aracı olarak kullanılmıştır. RASCHMANN, yazısında sadece metinde geçen Eski Uygurca kavram ve terimler üzerinde durmuştur.

György HAZAI, bugün 83 yaşındadır ve 1950'lerde Gyula NÉMETH'in yanında başladığı Türkoloji yolculuğuna hâlâ devam etmektedir. Kendisine 'armağan' olarak ikinci² bir eserin çıkmış olması bizleri sevindirmiştir. Kadirşinaslığı bir bilim adamına en iyi gösterecek olan bu tür faaliyet ve çalışmaların bugün hayatta olan diğer Türkologlara da gösterilmesi en büyük temennimizdir.

² İlk armağan kendisinin 65. doğum gününde çıkmıştı. Bkz. KELLNER-HEINKELE, Barbara (Hg.) (1997). *Studia Ottomanica: Festgabe für György Hazai zum 65. Geburtstag*. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica. Band 47. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.